

Bestuurders van de Nederlandse Kennissteden doen oproep aan het rijk:

1. **Verklein de innovatiekloof;**
2. **Groei met investeringen in 'research & development' (R&D) naar de EU-norm van 3% in 2029;**
3. **Zet in op versterking van de kennis- en innovatiekracht van Nederland door versterking van de Kennissteden en hun innovatiemilieus, met een Nationaal Programma Kennissteden.**

Netwerk Kennissteden Nederland Wageningen, 15 juli 2025

Uitgangspunten:

- **Innovatie is één van de centrale thema's in het Europese en nationale beleid, noodzakelijk voor onze veiligheid, welvaart en welzijn.**
Eind 2024 benadrukte het rapport Draghi over het Europese concurrentievermogen (*The Future of Europe's Competitiveness*, 2024) de zwakke plekken van Europa in de huidige economische en geopolitieke context. Eén van de drie grote uitdagingen volgens Draghi is het verkleinen van de innovatiekloof met de VS en China.

“Research and innovation (R&I) are the main drivers of productivity and people's well-being. Innovation generates positive externalities, with new technologies serving as stepping stones for further innovation. This creates cumulative positive spillovers that justify a role for government intervention to promote research and innovation. R&I will be critical for financing Europe's welfare system as the EU population ages and its labour force shrinks. The importance of R&I for productivity growth will increase in the future as a result of the accelerating pace of global innovation during the past decades.” (*The Draghi report: In-depth analysis and recommendations* (Part B), p. 288).
- **De Nederlandse Kennissteden en hun innovatiecampussen zijn dé innovatiemilieus en brandpunten in Nederland waar kennis, innovatie en educatie centraal staan.**
Het zijn steden waar verschillende actoren – universiteiten, hogescholen, mbo-opleidingen en andere onderwijs- en onderzoeksinstituten, bedrijven en de overheid, al dan niet op campuslocaties – in triple helix-verband samenwerken om kennis te genereren, toe te passen en te delen. De nadruk ligt op innovatie, technologische vooruitgang en het aantrekken én behouden van hoogopgeleide professionals, met als doel productiviteitsgroei en innovatie op relevante maatschappelijke opgaven.

Echter:

- **Net als Europa kent Nederland uitdagingen rond de innovatiekloof; de Nederlandse investeringen in R&D blijven achter op de EU-norm.**
Op EU-niveau is de norm voor investeringen in R&D gesteld op 3,0% van het BBP. Deze investering is gebaseerd op de Lissabon-doelstelling die Nederland zelf al jaren onderschrijft, maar nooit heeft gehaald. Met 2,3% van het BBP, waarvan 1,5% privaat en 0,8% publiek gefinancierd, blijft Nederland structureel achter. De Nederlandse inzet is ook significant lager dan alle omringende landen. De verwachting is dat dit publieke aandeel over de periode 2024-2029 zelfs afneemt met 14% (*Het Nederlandse concurrentie-*

vermogen in het licht van het Draghi-rapport, *The future of European Competitiveness*, TNO Vector, 2025). Een extra investering van 2,6 miljard euro is nodig om het publieke aandeel in R&D op niveau te brengen. Dit aandeel moet, zo zien we ook in het buitenland, rond de 1% liggen. De andere 2% zou door het bedrijfsleven moeten worden geïnvesteerd. De investering werkt daarbij als hefboom; elke euro publieke R&D-investering genereert extra private investeringen en verhoogt de economische opbrengst op lange termijn. Daarnaast kunnen nieuwe manieren van financiering een aanjaagfunctie hebben bij de opschaling van innovaties.

“De overheid wil fors bezuinigen op de wetenschap terwijl Nederlandse universiteiten wegzakken op de internationale ranglijsten. Bezuinigen op de wetenschap is bezuinigen op een economisch gezonde toekomst” (*Wat je investeert in de wetenschap verdient je dubbel en dwars terug*, FD, 18 juni 2025).

- **Het ontbreekt aan geïntegreerd beleid.**

Nationaal beleid vanuit diverse departementen is op en voor het functioneren van het kennis- en innovatie-ecosysteem van de Kennissteden van grote invloed, maar het ontbreekt aan een geïntegreerde aanpak. Het gevolg is onvoldoende aansluiting op nationaal en Europees beleid en conflicterend beleid op nationaal niveau.

- **De Kennissteden hebben veel ontwikkelvraagstukken en behoefte aan een kennisagenda met handvatten voor ontwikkeling en het aantrekken en behouden van kenniswerkers en innovatieve bedrijven.**

Op stedelijk en regionaal niveau hebben de Kennissteden te maken met een breed palet aan stakeholders, governance- en financieringsvraagstukken en sociaal-maatschappelijke opgaven. Denk hierbij aan opgaven rond vraagstukken als nieuwe vormen van financiering en governance van campusontwikkeling, regionale en (inter)stedelijke samenwerking aan innovatieve economische ontwikkeling met een goede kennisinfrastructuur voor onderwijs en onderzoek en opschaling van innovaties, community involvement en versterking van de lokale ‘licence to operate’, samenwerking universiteit-hbo-mbo en emancipatie van het mbo en met kwesties rond de kosten en baten van de kennisstadfunctie, zoals studenten-huisvesting, het aantrekken en behouden van studenten en kenniswerkers, ruimte en voorzieningen voor bedrijven en diverse sociaal-maatschappelijke opgaven. Het ontbreken van geïntegreerd beleid omtrent de ontwikkeling van Kennissteden en hun kennis- en innovatie-ecosystemen - zowel interdepartementaal als verticaal - leidt tot suboptimale innovatie, kennisontwikkeling en -valorisatie.

Wat is nodig:

1. **Verklein de innovatiekloof.**
2. **Investeer in onderwijs en onderzoek, met een groeipad van 2,3% van het BBP in 2025 naar minimaal 3% BBP voor investeringen in R&D in 2029. Concreet gaat het om een extra investering van 2,6 miljard om het publieke aandeel op niveau te brengen.**
3. **Zet in op versterking van de kennis- en innovatiekracht van Nederland door versterking van de Kennissteden en hun innovatiemilieus, met een Nationaal Programma Kennissteden. De ontwikkeling van een nationale kennis- en innovatieagenda, samenwerking - zowel interdepartementaal als verticaal tussen landelijk, regionaal en Kennisstedelijk niveau via ROM's - en een daarmee samenhangende ontwikkeling van campussen en het ecosysteem van innovatiedistricten, maken onderdeel uit van dit Nationaal Programma Kennissteden.**

Wat is het resultaat:

Door te investeren in innovatie op de EU-norm van 3,0% en een krachtig Nationaal Programma Kennissteden te ontwikkelen, krijgen steden met hun innovatie-ecosysteem van universiteiten, hogescholen, mbo-opleidingen en andere onderwijs- en onderzoeksinstituten en bedrijven de kans om hun rol als motor van kennis en innovatie - noodzakelijk voor veiligheid, welvaart en welzijn - waar te maken. Het resulteert kortom in positief economisch én sociaal-maatschappelijk rendement.

Het stelt Kennissteden in staat om:

- Een toekomstbestendig ecosysteem voor onderwijs, onderzoek en innovatie op te bouwen.
- Een sterk innovatiemilieu te realiseren waarin gemeenten, kennisinstellingen en bedrijven samenwerken aan innovatie en kennisvalorisatie.

Gemeenten bieden hiervoor de noodzakelijke randvoorwaarden: voldoende ruimte voor onderwijs en ondernemerschap, goede fysieke en digitale infrastructuur, studentenhuisvesting en betrokkenheid van inwoners en welzijn voor allen. Kennisinstellingen versterken deze basis met hoogwaardige onderwijs- en onderzoeksprogramma's die leiden tot innovatie, bedrijvigheid, werkgelegenheid en brede welvaart.

**Netwerk Kennissteden Nederland
Wageningen, 15 juli 2025**

Het Netwerk Kennissteden Nederland is een samenwerking van: Gemeente Amsterdam, Gemeente Rotterdam, Gemeente Utrecht, Gemeente Den Haag, Gemeente Eindhoven, Gemeente Delft, Gemeente Tilburg, Gemeente Enschede, Gemeente Groningen, Gemeente Maastricht, Gemeente Nijmegen, Gemeente Leiden, Gemeente Wageningen, Universiteiten van Nederland, Vereniging Hogescholen en Kences Kenniscentrum Studentenhuisvesting.

